

Čís. 13789.

Směnky (zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

Majitel indosované směnky, na které nebyl škrtnut jeho indosament a indosamenty jeho nástupců, není legitimován k směneční žalobě o placení proti přijateli bez předložení protestu, leč že by byl protest prominut.

Doplnění směnky doložkou »bez protestu« nepatří k podstatným náležitostem směnky.

(Rozh. ze dne 21. září 1934, Rv I 1449/34.)

Na směnce, o níž tu jde, byl žalobce uveden jako remitent, žalovaná jako příjemka. Žalobce směnku indosoval. Když nebyla směnka v den splatnosti zaplacená, proplatila ji indosantka banka P. indosatáře bance N., připsala směnečnou sumu žalobci k tíži a vrátila směnku žalobci. Na základě této směnky, na níž nebyly indosamenty škrtnuty, domáhal se žalobce zaplacení na žalované. Oba nižší soudy ponechaly směnečný platební příkaz v platnosti.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání znovu jednal a rozhodl.

Důvody :

Ze zjištění nižších soudů a ze směnky je zřejmo, že směnka byla indosována žalobcem jako remitentem a prvním indosantem, že ji po zaplacení dostal zpět, nikoli však způsobem směnečným, ježto indosamenty na ní napsané vůbec nebyly přeškrtnuty. Podle § 32 (1) sm. zák. je majitel indosované směnky legitimován jakožto vlastník směnky nepřetržitou řadou indosamentů, až k němu jdoucí, a platí podle odstavce druhého téhož paragrafu přeškrtnuté indosamenty při zkoumání legitimacy za nenapsané. Přímou legitimaci mohl si žalobce, na jehož účet byla k tíži připsána hodnota směnečná, kterou proplatila poslední indosatáře banka P., opatřiti tím, že by byl škrtnul indosament svůj a svých nástupců. To však žalobce neučinil. V takovém případě jest legitimován žádati placení jen, má-li směnku, protest pro neplacení a vykvitovaný účet návratný (viz Rouček, Nové Československé právo směnečné, III. vyd. str. 98). Za těchto předpokladů byl by tedy žalobce legitimován, třebaže indosamenty až k němu jdoucí nebyly škrtnuty. Od požadavku protestu pro neplacení bylo by lze v takovémto případě upustiti, kdyby se byl směnečně zavázaný protestu vzdal. S touto otázkou je tedy v úzké souvislosti okolnost mezi stranami sporná, zda doložka »bez protestu« byla na směnku napsána za vědomí a souhlasu žalované, a je tato okolnost významná pro vyřešení otázky legitimacy žalobce. První soud vzal za zjištěno, že žalovaná jakožto akceptantka podepsala spornou směnku až na adresu, úplně již vyplněnou, a že na ní zejména byly již napsány doložky domicilní a »bez protestu«. Toto skutkové zjištění žalovaná napadla odvoláním jako nesprávné z důvodu nesprávného oceňování důkazů, vytýkala rozpory ve výpovědích svědků, a navrhla opakování důkazů. Odvolací soud nepokládal tyto okolnosti za rozhodné a

nepodrobil svému přezkumu napadené skutkové zjištění, vycházejí z právního názoru, že žalobce byl v souzeném případě oprávněn s hlediska § 6 (2) sm. z. odevzdanou mu bianco směnku vyplniti a opatřiti ji i doložkou »bez protestu«. Názor ten je však právně mylný, poněvadž doplnění směnky onou doložkou nepatří k podstatným náležitostem směnky (§§ 3 a 6 (2) sm. zák.). Důsledkem této neúplnosti není bezpečně zjištěný skutkový podklad o tom, zda doložka »bez protestu« byla napsána na spornou směnku dříve, než ji žalovaná podepsala jako příjemce, by bylo lze usuzovati na to, že žalovaná ji mlčky schválila (§ 863 obč. zák.) a tedy protestu se vzdala. Pro případ, že se žalovaná protestu vzdala, nebylo třeba k žalobcově legitimaci protestu pro neplacení, a stačila by tu držba sporné směnky.

Pokud jde o námitku žalované o zániku směnečných práv s hlediska § 39 (2) sm. zák. v souvislosti s námitkou neoprávněného připojení doložek domicilní a »bez protestu«, netřeba se jí blíže obírat, neboť, vycházeli-li se z tvrzení žalované, že doložka domicilní a »bez protestu« byly připojeny na směnku až po podpisu žalované jako akceptantky, pak by tu běželo o sfašování směnky, které nastalo po skripturním aktu žalované, a tato by ručila podle pravého obsahu směnky (§§ 78, 79 sm. zák.).

Čís. 13790.

Tomu, kdo vykonal opravy na věci k objednavce jejího držitele a uživatele, nepřísluší nárok na náhradu hodnoty těchto oprav proti prodávateli věci, který si k ní vyhradil vlastnické právo až do zaplacení kupní ceny.

(Rozh. ze dne 21. září 1934, R II 366/34.)

K objednavce Rudolfa B-a opravil žalobce auto, jež měl objednatel opravy v držení a užívání. Za exekuce žalobce proti Rudolfu B-ovi k vydobytí přisouzené pohledávky za opravu auta, vyšlo najevo, že vlastníkem auta jest žalovaná firma, jež si vyhradila vlastnictví k autu až do zaplacení kupní ceny. Žalobu, již se domáhal žalobce na žalované firmě zaplacení za opravu auta, procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by vyčkaje pravomoci dále jednal a znovu rozhodl. Důvody: Žalobní nárok byl odůvodněn i okolnostmi, které procesní soud neprávem neposoudil podle § 1041 obč. zák. Procesní soud totiž dospěl k závěru, že žalovaná firma neměla užítku ze žalobcova jednání, že užitek měl nanejvýš Rudolf B. a že žalovaná strana jednáním žalobcovým mohla dosíci jen lepšího zajištění tržeb auta, jež Rudolfu B-ovi s výhradou práva vlastnického prodala, že však žádné hodnoty majetkové nezískala. Odvolatel naproti tomu právem poukazuje k tomu, že i toto procesním soudem připuštěné »lepší zajištění« je majetkovou hodnotou a že je tudíž rozpor v odůvodnění napadeného rozsudku, pakliže se tam tvrdí, že žalovaná strana z jednání žalobcova žádného užítku neměla, ale že přece jen »mohla« dosíci »lepšího zajištění« nedoplatku tržeb ceny. Slovem »mohla« poukazuje procesní soud patrně k tomu, že toto lepší zajištění žalované strany nenastalo, ježto sporné auto, jak procesní